Kome služe bizarne teorije: Zelena agenda kao dimna zavjesa za tajni plan kontrole

Piše: Alena Beširević

Kada se u domaćem online prostoru govori o Zelenoj agendi, strategiji koja bi Evropu trebala učiniti prvim „klimatski neutralnim“ kontinentom do 2050. godine često se javljaju narativi koji istovremeno odbacuju nalaze klimatskih nauka dok međunarodnim institucijama pripisuju skrivene motive. Ti narativi uglavnom dolaze s rubnih portala i društvenih mreža, ali povremeno se uspijevaju probiti i u šire informacijske tokove. U osnovi se vrti uvijek ista priča: Ujedinjeni narodi, Evropska unija ili “globalisti”, “elite” navodno kroz ekološke politike žele uvesti totalnu kontrolu nad građanima putem digitalnih identiteta, praćenja ugljičnog otiska i “klimatskih ograničenja”. Klimatske promjene, tvrdi se, služe kao dimna zavjesa za tajni plan nadzora i kontrole stanovništva.

Ovakvi zavjerološki narativi posebno su rasprostranjeni na portalima koji se predstavljaju kao “alternativni mediji”, a plasiraju sadržaje u kojima se iznose poluistine, manipulativne interpretacije i teorije zavjere. Jedan od njih je portal Transformacija Svijesti, koji godinama fabrikuje sadržaje u kojima klimatske politike prikazuje kao globalnu prevaru.

“Agenda laži i kontrole, a ne Zelena agenda”, naslov je teksta objavljenog sredinom novembra na ovom opskurnom portalu. U tekstu se promoviše bizarna teorija zavjere prema kojoj Zelena agenda ustvari nije ugovor o klimatskim akcijama već agenda “kontrole, laži i potčinjavanja”. Preko shvaćanja “net zero” ciljeva, digitalnih identiteta i ugljičnog otiska, navodno se grade mehanizmi koji omogućuju da moćnici, prate, ocjenjuju i ograničavaju ljudsko ponašanje.

Ideja “net-zero” prikazana je kao mehanizam ekonomskog nadzora gdje svaka osoba, proizvod, putovanje ima svoju “karbonsku cijenu”. Kako bi se ostvario plan karbonskog nadzora, u tekstu se tvrdi da je potrebno “pratiti ponašanje pojedinca — gdje živi, što troši, kako putuje”. To se ostvaruje, kako se navodi, kroz stvaranje takozvanog digitalnog identiteta, pa zelena agenda postaje digitalni nadzor. Tehnologija poput satelita, 5G/6G mreže i senzora postaje saveznik pri, navodno, “aktivnom upravljanju ljudskim aktivnostima”. U članku su još navedene i, u krugovima teretičara zavjera, dobro poznate tvrdnje o zatamnjivanju sunca, elektromagnetnim poljima i tzv. paradosku CO_2.

Uz tekst na portalu Transformacija svijesti objavljen je i sat i po dug videosnimak, izvorno na engleskom jeziku u kojem se promovišu slične teorije zavjere koje se odnose na Agendu 2030, kontrolu stanovništva, te negiranje klimatskih promjena. Teorije iznesene u ovom tekstu padaju pri prvom susretu sa činjenicama.

Zelena agenda nije nametnuta – već dobrovoljna globalna saradnja

Zelena agenda nije zvaničan naziv dokumenta, nego popularni, medijski izraz koji se koristi za opisivanje svih politika i mjera koje se tiču zaštite okoliša, smanjenja emisija i održivog razvoja.
Agenda 2030 je najčešći predmet teorije zavjera i nije tajni projekt, kako ga često predstavljaju već javno dostupan okvir koji su potpisale skoro sve države svijeta. To je plan akcije Ujedinjenih naroda usvojen 2015. godine kako bi se postigao održi razvoj do 2030. i temelji se na 17 ciljeva održivog razvoja, među kojima je i klimatska akcija. Ciljevi održivog razvoja baziraju se na naučnim procjenama među kojima je i činjenica da emisije stakleničkih plinova predstavljaju ozbiljan globalni rizik. Naziv Zelena agenda se odnosi i na EU Zeleni plan poznatiji i pod nazivom Zelena agenda koji zvanično nije dio Agende 2030, ali je usklađen s njom. To je strategija Europske unije za postizanje klimatske neutralnosti do 2050. godine.
Ni EU Zeleni plan, ni Agenda 2030 nemaju mjere nadzora građana. U službenim EU dokumentima ne postoji ništa što se odnosi na praćenje građana, manipulaciju digitalnim identitetima, kontrolu kretanja ili potrošnje.

Svi ovi planovi kreću od stajališta da je potrebna klimatska akcija kako bi se zaustavila klimatska kriza. Dakle, tvrdnja da su klimatske promjene “dimna zavjesa” za plan kontrole stanovništva zanemaruje naučni konsenzus koji kaže da su klimatske promjene stvarne, da globalno zagrijavanje postoji i da ga pokreće čovjek. Naučna debata o tome jednostavno ne postoji, jer je zaključena desetljećima istraživanja. Središnja teza članka Transformacije svijesti tvrdi da se net-zero ciljevi planiraju provesti kroz sistem nadzora nad građanima, mjerenje svakodnevnih aktivnosti i ograničavanje sloboda. Međutim, ništa od toga se ne pojavljuje ni u EU klimatskim planovima ni u dokumentima UN-a.

Net-zero, prema definiciji UN-a označava smanjenje emisije stakleničkih plinova što je moguće bliže nuli, dok se preostale emisije ponovno apsorbiraju iz atmosfere. Dakle, net -zero nema nikakve veze sa nadzorom građana.

Autor teksta na portalu Transformacija svijesti nabraja kako bi provedba plana izgledala u stvarnosti koristeći geoinžinjering - kompleksan pojam koji je često podložan dezinformativnim narativima. U tekstu se geoinžinjering objašnjava kao tehnologija “kojom bi se Sunčeva svjetlost djelomično blokirala reflektirajućim česticama u atmosferi”, što je samo jedan od eksperimentalnih metoda kojima bi se teoretski moglo ublažiti zagrijavanje planeta. Jedan od takvih projekata koji je pomenut i u tekstu je Harvardov SCoPEx (Stratospheric Controlled Perturbation Experiment) koji, kako se navodi, može uzrokovati i poremećaje klime.
Ovaj projekat, iako je doprinio naučnim saznajnima, nije zaživio i suspedovan je u augustu 2023. Također, ni jedna država, organizacija ili korporacija ne provodi projekte geoinženjeringa, jer i vodeći klimatolozi smatraju da nose previše rizika i nepoznanica te da nisu rješenje problema kimatskih promjena.
Paradoks CO2 je dominantan narativ u krugovima teoretičara zavjera. Prema navodima iz teksta Transformacija svijesti CO2 je temeljni element života koji se pogrešno predstvalja kao neprijatelj. Ovo se argumentuje i nalazima navodne NASA-ine studije iz 2016. koja zaključuje da je zemlja

postala zelenija zbog povišenog nivoa CO2. Ovo je jedan od najučestalijih mitova kojima se negiraju klimatske promjene.
Dakle, studija iz 2016. o kojoj se govori postoji, ali je nije objavila NASA, nego internacionalni tim od 32 autora iz osam zemalja u naučnom žurnalu časopisu *Nature Climate Change*. Studija je bazirana na NASA-inim satelitskim snimkama. No, u njoj ne stoji da to znači da povišene emisije Co2 nisu problem. Povećane emisje ugljičnog dioksida mogu biti korisne za biljke, ali su one ujedno i glavni krivac za klimatske promjene, navodi se u članku NASA-e u kojem su predstavljeni rezulati studije.
Dakle, argumenti o pogrešnom predstavljanju uticaja Co2 na klimatske promjene nemaju veze sa činjenicama.

U tekstu se tvrdi da se širenjem 5G/6G mreža i satelita stvara "nevidljiv elektromagnetski veo" koji utiče na životinje i prirodu, te se pominje da se o tome ne diskutuje dok se zabrinuto govori o povećanju emisija CO2. I elektromagnetno zračenje je često u središtu pozornosti teoretičara zavjera. Popularizovano je tokom pandemija koronavirusa, ali kako se ti narativi nevješto preusmjeravaju na sve druge teme tako su oni pronašli mjesto u teorijama kojima se nastoje negirati klimatske promjene i time odgoditi klimatska akcija. Električna i magnetska polja
su nevidljiva područja energije nastala kretanjem električne struje kroz vodič, a zajedno čine elektromagnetska polja (zračenja) koja se dijele na visokofrekventna i niskofrekventna. Visokofrekventna elektromagnetska polja stvaraju ionizirajuće zračenje koje može oštetiti ćelije i DNK, dok niskofrekventna stvaraju neionizirajuće zračenje koje nema sposobnost takvog izravnog oštećenja. 5G mreža, poput ostale mobilne tehnologije koje koriste niskofrekventne radiovalove, može uzrokovati samo zagrijavanje tkiva, no dosadašnja istraživanja (više od 25.000 studija u posljednjih 30 godina) nisu pronašla dokaze da takvo zračenje uzrokuje štetne zdravstvene posljedice. Naučnici se idalje bave istraživanjem uticaja elektromagnetskih valova, što znači da teza koja kaže da se tome ne pridaje važnost nije činjenično utemljena.

Ko ima koristi od širenja ovakvih besmislica?

Ove i slične konstrukte nalazimo i u drugim tekstovima, najčešće na rubnim medijima, te u objavama na društvenim mrežama na našem govornom prostoru. Činjenica je i da većina narativa dolazi sa stranog govornog prostora - i sa zapada i sa istoka. Godinama su se američki lideri Republikanske stranke udaljavali od naučnog koncenzusa o klimatskim promjenama. Predsjednik SAD-a Donald Trump na nedavno održanoj sjednici Opće skupštine Ujedinjenih naroda klimatske promjene nazvao je „najvećom prevarom ikada"("greatest con job").
Brojna istraživanja pokazuju da na ovakve političke stavove utiče industrija fosilnih goriva. Slično je i sa dezinformacijama koje dolaze sa istoka. Rusija koristi klimatske dezinformacije kao dio državne politike da bi zaštitila ogromne prihode od nafte i plina. Pri tom, aktivno širi lažne narative protiv zelenih politika EU, optužujući Zapad da koristi zelene planove kao ideološko oružje.

Dakle, dezinformacijski narativi o "Zelenoj agendi kao projektu kontrole" ne nastaju slučajno, niti žive zato što su uvjerljivi, nego zato što nekome koriste. Najčešće ih šire portali koji grade publiku

na senzacionalizmu, jer strah i teorije zavjere donose klikove, a klikovi donose zaradu. S druge strane, širenje sumnje u klimatske politike odgovara i velikim interesnim grupama, uključujući fosilne industrije, koje nastoje da odgode energetsku tranziciju i druge klimatske akcije. Uticaji globalnih dezinformativnih narativa nisu zanemarivi ni u našoj državi gdje je pitanje energetske tranzicije dosta složeno, pa je industrija fosilnih goriva u javnom vlasništvu nepravedno puštena niz vodu dok se uporedo ta ista industrija razvija u privatnom vlasništvu. Dakle, i na ovom prostoru, postoje interesne grupe kojima odgovara status quo, kojem doprinosi širenje straha od digitalnih identiteta, geoinžinjeringa ili 5G mreže. Uporedo s tim, zeleni planovi zamišljeni tako da poboljšaju uslove života i umanje crne brojeve prijevremenih smrti uzrokovanih zagađenjima koje proizvode industrije fosilnih goriva, propisujući pravednost pri prelasku na nove izvore energije postaju dimna zavjesa za “kontrolu ljudskog života”.

„Ova publikacija je finansirana od strane Evropske unije. Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost autora i ne odražava nužno stavove Evropske unije.”